

PRO LIBERTATE

INSTITUT PRÁVA
A OBČANSKÝCH SVOBOD

Prezentující:

JUDr. Tomáš Nielsen

Mgr. Ondřej Svoboda

JUDr. Petr Vacek

Zkušenosti a inspirace z období koronavirové krize 2020-2021

Nacházíme se v první ústavní krizi novodobé historie

- Lidé přestali věřit v právo
- Stát přestal respektovat právo
- Soudy přestaly chránit právo

Naší snahou je vrátit lidem **naději** v zachování základních principů demokratického právního státu. To je i úkolem Senátu PČR a ostatních ústavních orgánů.

Občané a právo

- NSS opakovaně ruší opatření MZ, přesto jsou v nich obsažené povinnosti nadále závazné
- Stát neumí vysvětlit účel opatření, důvod pro jejich vydání ani jejich dopady
- MO jsou pro občany nesrozumitelná, chaotická, není čas se s nimi seznámit nebo se jim přizpůsobit

Občané a právo

- MO obsahují absurdní povinnosti či zákazy (zákaz vycházení po 21. hodině, zákaz zpěvu, roušky / respirátory venku apod.)
- Opatření obsahovala i zcela protiústavní omezení (vycestovat z ČR)
- Soudy nejsou schopny chránit práva občanů
- Zcela chybí ochrana (i chápání významu) tak základních hodnot, jako je lidská důstojnost a soukromí

Občané a právo

Výsledek?

- Eticky ani právně se nelze nadále opírat o zásadu „ignorantia legis non excusat“ ani o tzv. presumpci správnosti správního aktu
- Poprvé v novodobé historii zažíváme skutečnou státem řízenou diskriminaci a segregaci, a to nejen u dospělých, ale i u dětí
- I odborníci začínají diskutovat o reálném obsahu čl. 23 Listiny (právo na odpor)

Stát a právo

- Vláda se od března 2020 stala hlavním nositelem zákonodárné moci, a to dokonce v oblasti práv chráněných Ústavou a Listinou základních práv a svobod
- Zcela selhala role Poslanecké sněmovny ČR (od března 2020 se PSP nepodařilo ani jednou efektivně zasáhnout proti narušení principu dělby moci)

Stát a právo

- Vláda dokonce vyhlásila nouzový stav proti vůli PSP (těsně předtím přitom zneužila institutu stavu legislativní nouze k prosazení tzv. pandemického zákona)
- Vláda v roce 2020 vydala opakovaně usnesení o vyhlášení nouzového stavu v rozporu s ústavním zákonem
- Ministerstvo zdravotnictví opakovaně vydává mimořádná opatření vědomě v rozporu s právem a příkazy Nejvyššího správního soudu

Stát a právo

- Vláda předkládá vrcholnému zástupci občanů – Parlamentu ČR – účelově manipulované, zkreslené informace za podpory MZ (zejména ÚZIS)
- Základní osobní svobody občanů jsou omezovány zcela v rozporu s právem (viz izolace a karanténní opatření, ukládané navíc zcela protiprávním postupem; porušení izolace je dokonce stíháno na úrovni trestněprávní)

Stát a právo

Co lze v praxi státu vyčíst?

- Trvání stavu pandemické pohotovosti, ačkoliv pro něj nejsou splněny podmínky
- Mimořádná opatření jsou vydávána tak, že občané nemají možnost se s jejich obsahem řádně seznámit (problém časový i obsahový), úroveň MO je i z právního hlediska velice nízká (chybí právní jistota o obsahu a účincích MO), stát navíc zcela protiprávně přenáší své povinnosti na soukromé subjekty

Stát a právo

Co lze v praxi státu vyčíst?

- MZ opatření řádně neodůvodňuje (odkazuje pouze na zahraniční dokumenty, neposkytuje žádná data, uvádí nepravdivé či hrubě zmanipulované informace, zcela chybí odborné názory institucí, o jejichž existenci se MZ v soudních řízeních opírá – SZÚ apod.)
- MO jsou vydávána zcela mimo režim standardního „legislativního“ procesu; zásadní roli hrají vlivové skupiny

Stát a právo

Hlavní mezery českého práva?

- Absence právní úpravy stavu epidemie
- Přílišná obecnost právní úpravy v oblasti ochrany veřejného zdraví
- Pandemický zákon

Stát a právo

Hlavní mezery českého práva?

- Ust. § 73 odst. 7 zákona o zdravotních službách (embargo na data)
- Absence účinné soudní ochrany (zejména chybí možnost věcného přezkumu zásahů do práv a svobod občanů)

Soudy a právo

- Chybí možnost přezkumu aktů vyhláších nouzový stav (a stav ohrožení státu)
- Chybí možnost přezkumu krizových opatření
- Chybí účinná možnost přezkumu mimořádných opatření

Návrh řešení

- Okamžité zrušení stavu pandemické pohotovosti (lze jej opět vyhlásit)
- Zrušení pandemického zákona – nepotřebnost prokazuje i MZ (opatření opírá o dva právní předpisy)
- Novela zákona o ochraně veřejného zdraví – omezení správního uvážení při vydávání MO, nastavení systému kompenzací, právní zakotvení stavu epidemie

Návrh řešení

- Zrušení ust. § 73 odst. 7 zákona o zdravotních službách
- Vyřazení nemoci covid-19 ze seznamu nemocí pro účely § 152 a 153 trestního zákoníku (respektování zásady nullum crimen sine lege)
- Povinnost podrobit se nedobrovolně zdravotnímu úkonu musí být přímo stanovena zákonem (nelze ponechat na výkonné moci)

Návrh řešení

- Široká diskuse o úpravě systému soudní ochrany před zneužitím nouzového stavu, krizového stavu a stavu epidemie
- Široká diskuse o novele Listiny základních práv a svobod směrem k utvrzení principu In dubio pro libertate a absolutní ochrany lidské důstojnosti a soukromí coby základních pilířů demokratického právního státu
- Ukončení diskusí o dalším rozšiřování pravomocí moci výkonné či rozměňování ochrany individuálních práv a svobod občanů

Co nabízíme?

- Oponentní stanoviska a argumenty k informacím poskytovaným ze strany Vlády ČR a MZ (ÚZIS)
- Aktivní účast v diskusi o nových právních předpisech a novelách stávajících předpisů
- Odbornou pomoc při přípravě podání k Ústavnímu soudu a dalším institucím (NKÚ, ÚOOÚ, OČTŘ apod.)

Závěr

V demokratické společnosti nelze upřednostňovat „vyšší dobro“ před individuálními právy občanů. Ani pokud jde o veřejné zdraví. Omezování svobody pro tzv. „vyšší dobro“ je základním nástrojem totalitních systémů.